

Rondetafelgesprek Maatwerkafspraken industrie

Vaste Commissie voor Economische Zaken en Klimaat Tweede Kamer

22 maart 2023

Schriftelijke inbreng Gedeputeerde dhr. S.H.M. Satijn - Provincie Limburg

Deel 1: Reflectie inzet Kabinet en probleemschets

Deel 2: Prioriteiten maatwerkafspraken vanuit Limburgs perspectief

Bijlage: Inzet Provincie Limburg bij verduurzaming Limburgse industrie

Namens ons college ontvangt u hierbij onze inbreng voor uw Nationaal Programma Verduurzaming Industrie en specifiek voor het Rondetafelgesprek Maatwerkafspraken industrie. De Provincie Limburg voorziet een klimaat-neutrale en circulaire toekomst voor Chemelot en de verspreid liggende industrie (cluster 6) en ziet in dat het komende jaar door het Kabinet beslissende stappen voorbereid en genomen worden. Daarvoor vragen we u rekening te houden met onze onderstaande uitgangspunten voor de Limburgse industrie, het gehele industriecluster Chemelot en de directe omgeving.

DEEL 1: Reflectie inzet Kabinet en probleemschets

Kabinet zet de juiste stappen

Naast het Programma Infrastructuur Duurzame Industrie (PIDI) en het Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (MIEK), het Programma Energie Systemen (PES), het Programma Verkenning Aanlandingspunten Wind op Zee (VAWOZ), werkt het Kabinet momenteel aan het sluitstuk van een groene industriepolitiek waar het Regeerakkoord op koerst. Het Nationaal Programma Verduurzaming Industrie (NPVI) biedt een uitgelezen kans de noodzakelijke randvoorwaarden te realiseren voor het behoud van groene industriebanen en –productie in Nederland te houden. Daarbinnen spelen ook de maatwerkafspraken een cruciale rol.

Probleemschets: technologie en infrastructuur

Om de ambities van de grote bedrijven en de Chemelot-site als geheel waar te maken moet er nog veel gebeuren:

- A. De bedrijven moeten keuzes maken voor de technologieën voor hun verduurzamingsstrategieën.
- B. De bedrijven zijn daarvoor afhankelijk van de juiste energie- en grondstoffen-infrastructuur. De belangrijkste energiedragers en grondstoffen voor Chemelot zijn (1) groene elektriciteit, (2) groene/blauwe waterstof en (3) CO₂.
- C. Daarnaast spelen (4) Ammoniak, (5) LPG en (6) Propeen een cruciale rol in de productieprocessen van de Chemelot bedrijven.

Keuzes over groene/duurzame infrastructuur

In de toekomst is er behoefte aan en noodzaak tot een fors grotere elektriciteitsaansluiting (380kV), een waterstof- en CO₂-leiding en mogelijk leidingen voor ammoniak, propeen en LPG. De laatste drie kunnen en worden ook al via trein en vooral schip aangevoerd. De business case voor de nieuw benodigde infrastructuur wordt gedekt door exploitatie/gebruikersvergoedingen. Keuzes en langdurig commitment van de bedrijven blijkt een grote uitdaging:

- A. De bedrijven kunnen niet langdurige inschattingen en financiële toezeggingen maken over de kosten en beschikbaarheid van groene waterstof, groene ammoniak, de elektriciteitsprijzen of de eigen productie hiervan met behulp van gas-CCS/U, vergassing of import van ammoniak en waterstof uit andere werelddelen.
- B. De overheid wil de bedrijven ruimte blijven bieden om te ondernemen, maar ziet ook dat alle opties faciliteren van transport per schip, trein, buisleiding of eigen productie tot hoge infrastructuur-investeringen leidt waar de bedrijven niet oneindig aan willen en kunnen meebetalen.

Maatwerkafspraken: Bijdragen Kabinet Rutte IV

Bij maatwerkafspraken is wederkerigheid het uitgangspunt. Voor de maatwerkafspraken is in het Klimaatfonds van het Kabinet Rutte IV een groot bedrag gereserveerd. Gezien de opgaven van de vijf grote Nederlandse industrieclusters zal er voor elk industriecluster een forse impuls beschikbaar moeten komen. De industrie heeft al aangegeven dat ondersteuning nodig is om alle uitdagingen mee op te lossen. En de ruimtelijke en planologische ondersteuning van de energie-infrastructuur zoals vormgegeven in het MIEK biedt geen oplossingen voor onrendabele toppen op delen van de infrastructuur en het volloopriscico. De overheid heeft een belangrijke rol te spelen in de aanleg en bekostiging van de benodigde infrastructuur om deze energiedragers en grondstoffen naar Chemelot en de verspreid liggende industrie (cluster 6) te transporteren. In de Planuitwerking is het Rijk samen met Tennet en het private consortium dat de Delta-Rhine-Corridor wil gaan aanleggen, vergevorderd met de planvoorbereiding- en uitwerking. Het komende jaar moeten daar investeringsbeslissingen over genomen worden die cruciaal zijn voor de toekomst van Chemelot en de Limburgse industrie.

DEEL 2: Prioriteiten maatwerkafspraken vanuit Limburgs perspectief¹

Investeringsrisico's afdekken en ondersteunen via de maatwerkafspraken - *whatever it takes?*

Wat is de meest effectieve wijze om de middelen uit het Klimaatfonds in te zetten? De Provincie Limburg stelt voor om deze middelen voor Chemelot en Limburg op drie manieren in te zetten om de komende eeuw een duurzaam en circulair industriecluster in Limburg, Nederland en Noordwest Europa te behouden. Deze drie prioriteiten zouden nadrukkelijk in de maatwerkafspraken van de individuele bedrijven moeten worden opgenomen, omdat ze cruciaal zijn voor de Chemelot-site:

1. **Bandbreedte onrendabele top / volloopriscico infrastructuur:** De "basis"-infrastructuur van waterstof, elektriciteit en CO₂ is in alle scenario's cruciaal voor Chemelot. Om de investeringsbeslissing voor de waterstof- en CO₂-buisleiding van Rotterdam naar Chemelot in de Delta Rhine Corridor te kunnen garanderen is een risicoafdekking nodig². Dit geldt ook voor ammoniak. Het is uiteraard verstandig om aanleg van verschillende leidingen in één keer te doen (één keer de grond open) en daardoor is risicoafdekking op de onrendabele top en het volloopriscico cruciaal. Ook de aanleg van de waterstofbackbone door Gasunie en de uitdagingen omtrent het benodigde zuiverheidsgehalte van waterstof vragen aandacht.
2. **Kapitaalinvesteringen Chemelot:** Productie van groene waterstof uit afval en elektrische en waterstofboilers voor het kraken en maken van (circulaire) kunststoffen vragen grote kapitaalinvesteringen. Zonder deze productie van de basischemie staat het gehele ecosysteem op Chemelot onder druk. Ondersteuning van nieuwe productiefaciliteiten hiervan moet worden onderzocht.
3. **Ecosysteem en innovatie-ondersteuning:** De vergroening en het behoud van de basischemie is van strategische waarde voor Nederland en Europa. Chemelot heeft een bloeiend en kansrijk ecosysteem voor intensiverend onderzoek, start-ups en multinationals die op Chemelot werken aan innovaties en de verdere (door-)ontwikkeling van groene en circulaire kunstmest- en kunststofproductie. Ondersteuning van dit ecosysteem om Nederland en Europa competitief te houden sluit aan bij de ambities van het NPVI en het Nationale Klimaatakkoord.

Ondersteuning van de verspreid liggende industrie (cluster 6)

Ook de cluster 6-bedrijven staan voor een stevige verduurzamingsopgave. Het inrichten van de juiste technische, juridische en financiële randvoorwaarden is noodzakelijk om invulling te kunnen geven aan deze transitie-opgave. De cluster 6-bedrijven dienen te profiteren van de randvoorwaarden die voortkomen uit de maatwerkaanpak. In het NPVI dient expliciet aandacht te zijn voor gerichte ondersteuning van de verspreid liggende industrie en het zorgdragen voor de juiste randvoorwaarden.

¹ Doel en inhoud van dit position paper zijn vanzelfsprekend met inachtneming van de rol van de Provincie op het gebied van Vergunningen, Toezicht en Handhaving.

² Nadere duiding in separaat position paper Provincie Limburg inzake Delta-Rhine-Corridor.

Bijlage: Inzet Provincie Limburg bij verduurzaming Limburgse industrie

De verduurzaming van het Limburgse industriecluster Chemelot en de overige Limburgse industrie staat centraal in het beleid en de partnerschappen van de Provincie Limburg:

1. De Provincie Limburg werkt al vele jaren mee aan het realiseren van de visie “Chemelot 2025” en ondersteunt via het Limburgse Energie Akkoord naast Chemelot ook de andere grote uitstoters in Limburg bij hun CO2-reductie.
2. Provincie Limburg heeft de Expression of Principles (EoP) met OCI medeondertekend en kent een positieve grondhouding om dit eveneens te doen bij de andere maatwerkbedrijven gevestigd in Limburg. Onze overwegingen om betrokken te zijn bij de maatwerkafspraken:
 - a. De maatwerkafspraken vormen een belangrijk instrument om de verduurzaming van Chemelot te versnellen en zijn vanuit dat perspectief ook vanuit provinciaal oogpunt belangrijk;
 - b. Door mee te tekenen kunnen trajecten waarbij wij met Chemelot samenwerken afgestemd en in lijn worden gebracht met de maatwerkafspraken (energie, infrastructuur, circulariteit en leefomgeving);
 - c. Door provinciale betrokkenheid kunnen wij het totale Chemelot-site belang alsook het Limburgs belang uitdragen en inbrengen.
3. De Provincie heeft de Brightlands Chemelot Campus mede opgericht en gefinancierd, waar een groot ecosysteem voor groene chemie is ontstaan.
4. Als medefinancier van het kennisinstituut Brightsite op Chemelot heeft de Provincie de middelen verschaft om toegepast onderzoek en opschaling verder mogelijk te maken.
5. De Chemelot bedrijven, de Brightlands Chemelot Campus, de kennisinstellingen en de regionale en lokale overheden hebben het initiatief Chemelot Circular Hub ontwikkeld en de transitieopgave vastgelegd in het Circulair Economy Action Plan (CEAP).
6. Naar uw en vorige kabinetten heeft de Provincie zich ingespannen om zaken als de lachgasreductie bij Fibrant, de cruciale tijdige versterking van het hoogspanningsnet (380kV) richting Chemelot en het realiseren van Delta-Rhine-Corridor te agenderen en mogelijk te maken.
7. Ook werkt de Provincie Limburg actief aan andere en meer duurzame wijzen van transport via spoor, de weg en de binnenhaven van Stein.
8. De Provincie is bevoegd gezag voor de koepelvergunning van Chemelot, welke uniek is in Nederland voor een industriecluster. Met de betrokken gemeenten vult de Provincie ook zo vooruitstrevend als mogelijk de ruimtelijke en planologische rol in.

Chemelot in Zuid Limburg

Het industrie-cluster Chemelot in Zuid-Limburg is één van de vijf grote industrieclusters in Nederland en produceert en ontwikkelt onder andere chemische componenten voor plastics, kunstmest en aanverwante producten. Chemelot biedt directe en indirecte werkgelegenheid aan 30.000 Limburgers en is verantwoordelijk voor 25% van het Limburgse BNP. Mondiale topspelers in hun markt zoals OCI Nitrogen, Sabic, Fibrant en AnQore zijn met elkaar verbonden via energie-infrastructuur en productieprocessen en hebben een concreet plan om de gehele site circulair en duurzaam te maken. De Chemelot bedrijven, de Brightlands Chemelot campus, het instituut Brightsite, LIOF, de Universiteit Maastricht, TNO, Groene Chemie Nieuwe Economie, de Hogeschool Zuyd - VISTA college, de gemeente Sittard-Geleen en de Provincie Limburg vormen samen de Chemelot Circular Hub. Als het ware één groot ‘living lab’, waar startups, scale ups, wetenschap en de chemische industrie nauw samenwerken aan groene circulaire chemie. Daarbij gebruikmakend van unieke kennis om innovaties op te schalen tot grootschalige industriële toepassingen.

Cluster 6-bedrijven en Limburgs Energie Akkoord

De industrie binnen Cluster 6 is divers en is verdeeld over heel Nederland. De bedrijven in Limburg creëren een directe werkgelegenheid voor ruim 70.000 mensen, 12% van de werkgelegenheid in Limburg. Anders dan bij de grote industrieclusters bestaat Cluster 6 uit verschillende brancheverenigingen, vanwege het grote aantal bedrijven dat gevestigd is in het cluster en de grote

mate van diversiteit binnen deze bedrijven. De industrie heeft met deelname aan de CES2.0 cluster 6 een groot aantal projecten kenbaar gemaakt om de klimaatdoelen te behalen. De energietransitie is daarmee voor de Cluster 6 bedrijven in Limburg in volle gang. De concrete uitvoering van plannen in de vereiste tijdlijn is afhankelijk van een verscheidenheid aan randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden kunnen uiteenlopen van e-infrastructuurbehoefte, tot (een verandering of blijven bestaan van) regelgeving.

Naast Cluster 6 heeft Limburg ook een groep energie-intensieve bedrijven die samenkomt in het Limburgs Energie Akkoord (LEA). Deze samenwerkingsovereenkomst heeft als doel om via onderlinge kennisuitwisseling en samenwerking te komen tot uitwerking van ontwikkelpaden voor en realisatie van maatregelen tot vermindering van CO₂-emissies.